

**Toelichting
op het
Aanvraagformulier**

**Pieken in de Delta
Noord-Nederland 2007-2010**

EFRO Doelstelling 2 2007-2013

**Dit is een hulpmiddel voor potentiële aanvragers.
Aan dit document kunnen geen rechten worden ontleend.**

Toelichting op het aanvraagformulier Subsidieregeling Pieken in de Delta Noord-Nederland 2007-2010 Subsidieregeling EFRO Doelstelling 2 2007-2013

Algemene aandachtspunten

- *de aanvraag dient in het Nederlands te worden ingevuld.*
- *handgeschreven aanvragen worden niet in behandeling genomen.*

Deze toelichting bij het aanvraagformulier is een hulpmiddel om u van dienst te zijn bij de voorbereiding en het opstellen van uw aanvraag. U wordt aangeraden om tevens contact op te nemen met de provincie Drenthe, Friesland of Groningen dan wel met het regiokantoor van het ministerie van Economische Zaken. Zij zijn de loketten waar aanvragen kunnen worden ingediend en kunnen u actief ondersteunen tijdens de fase waarin u uw aanvraag vorm geeft. Bijvoorbeeld bij de inschatting binnen welke subsidieregeling uw project past of bij het vinden van cofinanciering. Ook kunnen zij u helpen bij vragen op het gebied van staatssteun e.d. Tevens kunnen zij u adviseren voor welke regeling u het beste een aanvraag kunt doen.

Een hulpmiddel dat u kunt gebruiken voor het structureren van uw projectidee is de zogenaamde quick scan. Daarin kunt u uw projectidee weergeven en vrijblijvend voor reactie aan één van de loketten voorleggen. U vindt de quick scan op de website www.snn.eu of www.piekenindedelta.nl.

Voor welke regeling doet u een aanvraag

De provincies of het ministerie van EZ kunnen u adviseren in welke regeling(en) u het beste uw aanvraag kunt indienen. Vul op basis van dit advies de vraag in voor welke regeling u subsidie aanvraagt.

Onderdeel A Algemeen

Korte projectomschrijving: Geef in maximaal vier zinnen de essentie van het project aan.

Startdatum project: Vanaf deze datum mogen kosten worden gemaakt en betaald waarvoor subsidie wordt gevraagd, ervan uitgaande dat deze datum na het moment van indiening van uw *volledige* aanvraag ligt.

(Indien u eerder met uw project wilt starten, kunnen kosten voor de datum van indiening subsidiabel zijn voor zover deze in aanmerking komen voor subsidie vanuit de subsidieregeling EFRO doelstelling 2. In principe tot maximaal zes maanden voor indiening van de complete aanvraag. Hiervan is slechts sprake als de provincie uw aanvraag in principe als kansrijk beoordeelt.)

Einddatum project: Activiteiten (met bijbehorende) kosten die in de aanvraag worden beschreven, worden voor deze datum uitgevoerd.

Onderdeel B Type project

Binnen beide subsidieregelingen kunt u subsidie aanvragen voor een gebiedsgericht project of voor een gebiedsgericht innovatieproject.

- Onder de definitie van **gebiedsgericht project** valt een breed scala aan activiteiten, die bijdragen aan de versterking van het ondernemers- en vestigingsklimaat en de versterking van het organiserend vermogen van het gebied.
- Een apart type gebiedsgericht project is een **gebiedsgericht innovatieproject**. Als algemene voorwaarde voor dit type project geldt dat het nieuw moet zijn voor Nederland én een bijdrage moet kunnen leveren aan duurzame economische groei in Nederland. Een gebiedsgericht innovatieproject zal in de meeste gevallen betrekking hebben op industrieel onderzoek en / of experimentele ontwikkeling. Fundamenteel onderzoek is binnen de subsidieregeling Pieken in de Delta niet subsidiabel.

Projecten kunnen ook een combinatie zijn van een *gebiedsgericht project* en een *gebiedsgericht innovatie project*. De activiteiten die in het kader van de verschillende projecttypen worden uitgevoerd, moeten in het projectplan en in de begroting duidelijk van elkaar te onderscheiden zijn.

Let op: bij een combinatie van beide typen moet het aandeel van de afzonderlijke projecttypen tenminste 25% bedragen van de totale projectkosten van de subsidieaanvraag.

In een gebiedsgericht innovatieproject horen alleen activiteiten thuis die direct gericht zijn op innovatie. Voorlichtingsactiviteiten en het organiseren van beurzen / workshops e.d. zijn bijvoorbeeld niet direct gericht op innovatie. Deze activiteiten moeten dan (voor zover deze activiteiten passen in een programma-/actielijn) als gebiedsgericht projecttype worden aangevraagd.

Onderdeel C Programmalijnen en actielijnen Pieken in de Delta

Wanneer uw project aansluit op de inhoud van het programma Pieken in de Delta voor Noord-Nederland, noem in dat geval hier de programmalijnen en de actielijnen van dat programma waar het project aan bijdraagt. (Er kan sprake zijn van aansluiting bij meerdere programmalijnen en actielijnen).

De volledige beschrijving van de programmalijnen en actielijnen is te vinden in het programmadocument Koers Noord, Op weg naar Pieken, dat te vinden is op de websites van SNN en het ministerie van Economische Zaken en in de ministeriële regeling Pieken in de delta 2007 op www.overheid.nl, wet en regelgeving.

U heeft in bijlage C van het aanvraagformulier de gelegenheid om aan te geven of uw project aansluit op het programma EFRO Doelstelling 2. Wanneer uw project alleen aansluit bij deze regeling hoeft u de vraag over programmalijnen en actielijnen van het programma Pieken in de Delta dan ook niet te beantwoorden.

Onderdeel D Samenwerkingsverband

Indien sprake is van subsidieverlening aan een gebiedsgericht *innovatieproject* vanuit de subsidieregeling Pieken in de Delta kan dit alleen wanneer het project wordt uitgevoerd door een samenwerkingsverband.

Aan samenwerkingsverbanden worden de volgende eisen gesteld:

- Een samenwerkingsverband bestaat uit ten minste 2 partijen en is specifiek opgericht voor de uitvoering van een gebiedsgericht project.
- In het geval van een gebiedsgericht innovatieproject bestaat het samenwerkingsverband uit ten minste twee ondernemers of ten minste één ondernemer en één onderzoekorganisatie.
- Een samenwerkingsverband wordt niet geïnstitutionaliseerd in een rechtspersoon. Bestaande organisatievormen als nv, bv, stichting of vof vallen dus niet onder de definitie van een samenwerkingsverband. Wel kunnen partijen die samen in een rechtspersoon participeren een samenwerkingsovereenkomst sluiten om aan deze voorwaarde te voldoen.
- Deelnemers aan een samenwerkingsverband voeren voor eigen rekening en risico een gebiedsgericht project uit.
- De samenwerking in het samenwerkingsverband moet contractueel zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst die met de aanvraag moet worden meegestuurd.
- Een van de deelnemers aan het samenwerkingsverband dient mede namens de andere aanvragers de aanvraag in. Deze aanvrager treedt op als penvoerder van het samenwerkingsverband en is degene die met SNN correspondeert. Ook de uitbetaling van voorschotten en de procedure voor de subsidievaststelling lopen via de penvoerder.
- De andere partijen in het samenwerkingsverband moeten de penvoerder machtigen om als zodanig op te treden. Dit kan ook gebeuren in de samenwerkingsovereenkomst.

Onderdeel F Correspondentieadres

Indien gebruik wordt gemaakt van een intermediair dan vult u hier de adresgegevens van de intermediair in. Voeg in dat geval tevens een machtiging toe waarin de intermediair door alle deelnemers is gemachtigd tot het voeren van de correspondentie.

Onderdeel G MKB ondernemer

Om te bepalen of een aanvrager een kleine of middelgrote onderneming (MKB ondernemer) is, wordt uitgegaan van de definitie van MKB ondernemer van de Europese Commissie. De definitie van MKB ondernemer is opgenomen in de bijlage bij verordening 364/200 van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 25 februari 2004. Een MKB onderneming wordt daarin gedefinieerd als een onderneming die:

1. minder dan 250 werknemers heeft en,
2. of een jaaromzet heeft van niet meer dan € 50 miljoen
of een jaarlijks balanstotaal heeft van niet meer dan € 43 miljoen.

Indien een andere onderneming overheersende zeggenschap heeft in de betreffende onderneming of ten minste over 25 procent van het kapitaal of de stemrechten daarin beschikt, is in beginsel voor de toepassing van de definitie het aantal werknemers en de omzet of het balanstotaal van beide ondernemingen samen bepalend. In de bijlage op deze toelichting is een stroomschema opgenomen waarmee kan worden bepaald of een aanvrager wel of geen MKB ondernemer is.

Onderdeel H Begroting en financiering

In bijlage B van het aanvraagformulier wordt aangegeven hoe de begroting en het financieringsplan moeten worden opgebouwd.

De 'Totale subsidiabele kosten' en de 'Totale gevraagde subsidie' voor dit Project' moeten uit het financieringsplan worden overgenomen. Wat betreft de subsidie die u vraagt, is het niet nodig om als aanvrager een onderscheid te maken tussen de subsidieregeling Pieken in de Delta en de subsidieregeling EFRO doelstelling 2 2007-2013. Het mag echter wel.

Als het gaat om publieke cofinanciering wordt bedoeld de financiële bijdrage aan het project door provincie(s), gemeente(n) of andere openbare lichamen als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen in de betreffende regio. In Noord-Nederland wordt onder een publieke cofinancier mede de managementautoriteit Samenwerkingsverband Noord-Nederland verstaan. Het gaat hier dus niet om de eigen bijdrage van de aanvrager(s) of bijdragen van derden, niet zijnde publieke cofinanciers.

Met het oog op de eis van cofinanciering wordt aangeraden om met de door u voorziene cofinancier(s) ruim vóór indiening van de aanvraag contact op te nemen en zorg te dragen voor een schriftelijke toezegging van de bijdrage.

Mocht SNN van toegevoegde waarde kunnen zijn voor het aanvragen van een bijdrage van een van de andere publieke cofinanciers, dan kunt u SNN via het aanvraagformulier machtigen om uw aanvraag door te sturen naar de door u aangegeven publieke cofinancier(s). Dit zal normaliter alleen in specifieke situaties aan de orde zijn. U wordt dan ook geadviseerd om in dat geval vooraf contact te zoeken. SNN vraagt deze cofinancier(s) te zijner tijd om de aanvraag in behandeling te nemen als ware het een aanvraag voor de eigen subsidieregeling van die publieke cofinancier(s).

Het is mogelijk dat u door de publieke cofinancier(s) nog wel om aanvullende informatie wordt gevraagd om de aanvraag in het kader van de eigen subsidieregeling in behandeling te kunnen nemen. Benadrukt wordt dat het verkrijgen van de benodigde cofinanciering te allen tijde uw eigen verantwoordelijkheid is.

Op het moment dat daadwerkelijk naar aanleiding van de aanvraag een beschikking wordt afgegeven, dient vast te staan dat de cofinancier(s) definitief tot het leveren van de vereiste financiële bijdrage heeft/hebben besloten of dat binnen een termijn van 3 maanden na het besluit alsnog zal/zullen gaan doen (artikel 12). Indien de cofinanciering ook na dat moment nog ontbreekt, leidt dat ertoe dat de subsidie in het kader van deze regeling alsnog moet worden afgewezen.

Onderdeel I Type subsidie

Vanuit de subsidieregelingen kan een bijdrage in de kosten van een project worden verleend (de 'traditionele' vorm van subsidie) of een krediet. Bij de beantwoording van de vraag of de meest geëigende vorm wordt aangevraagd, zal onder meer gekeken worden naar de afstand van het project tot de markt: naarmate een project dichter op de markt zit, zal kredietverlening meer voor de hand liggen. Kredieten worden bijvoorbeeld verleend indien er gerede kans op succes of winstgevendheid wordt verwacht in combinatie met een voorspelbare (stabiele) kasstroom, waaruit het krediet kan worden terugbetaald. Ook het risicoprofiel van het uit te voeren project zal daarom bij de beoordeling bekeken worden. In bijlage A1 onderdeel 5c moet een toelichting worden gegeven op de door u gemaakte keuze

Onderdeel J Andere subsidieaanvragen

Indien door de Minister van Economische Zaken al eerder een subsidie voor (een deel van) het project is verstrekt, kan dit betekenen dat geen subsidie vanuit de subsidieregeling Pieken in de Delta kan worden verstrekt. Subsidie vanuit de subsidieregeling EFRO doelstelling 2 is niet mogelijk wanneer voor (een deel van) het project al subsidie door de Europese Commissie is verstrekt.

Indien voor het project al eerder subsidie is aangevraagd bij of verkregen van een bestuursorgaan dan kan dit van invloed zijn op de hoogte van de subsidie in het kader van de subsidieregeling Pieken in de Delta of de subsidieregeling EFRO doelstelling 2. Neem in dit geval contact met SNN.

Onderdeel M Ondertekening

De aanvraag is pas volledig als alle onderdelen zijn ingevuld en de verplichte bijlagen zijn bijgevoegd.

Met de ondertekening van het formulierblad geeft u aan kennis te hebben genomen van de procedures en voorwaarden van de subsidieregeling Pieken in de Delta en de subsidieregeling EFRO doelstelling 2.

Onderdeel N Indiening en adres

Het Samenwerkingsverband Noord-Nederland draagt zorg voor beoordeling van uw aanvraag. Om aanvragers zo goed mogelijk te kunnen begeleiden bij het opstellen van hun aanvraag, vervullen de provincies in Noord-Nederland en het ministerie van Economische Zaken een loketfunctie voor beide subsidieregelingen. Zij kunnen aanvragers adviseren over de mogelijkheden binnen de subsidieregelingen en over de subsidieaanvraag.

Aanvragen kunt u indienen bij een van de drie provincies of de vestiging van het ministerie van Economische Zaken in Noord-Nederland. De adressen zijn genoemd in het aanvraagformulier. Zij nemen de aanvraag namens het Samenwerkingsverband Noord-Nederland in ontvangst. De verdere behandeling van de aanvraag vindt vervolgens

plaats bij het Samenwerkingsverband Noord-Nederland.

Bijlage A Projectplan & Samenvatting

Zorg bij de opzet van het projectplan voor een samenhang met de tijdplanning (onderdeel 5 van het projectplan) en de begroting (bijlage B van het aanvraagformulier).

1. Naam van het project

Zet bovenaan bijlage A de naam van het project. Dit is tevens de naam van het project die bij onderdeel A op het aanvraagformulier is ingevuld.

2. Deelnemers

Verstrek naam en adresgegevens (met vermelding website) van de deelnemers. Als onderbouwing van het belang van het project voor de deelnemers kan worden ingegaan op:

- achtergrondinformatie over de deelnemer
- de reden van deelname aan het project
- het belang van het resultaat van het project voor de deelnemer
- de strategie van de deelnemer

3. Doelstellingen

Onderdeel 3 a

Noem de programmalijn(en) en/of prioriteiten die bij onderdeel D van het aanvraagformulier zijn ingevuld en/of bij vraag 1 van bijlage C van het aanvraagformulier. Geef tevens aan op welke wijze het project aan de programmalijn en/of prioriteit bijdraagt.

Onderdeel 3 b

Noem de actielijn(en) die bij onderdeel D van het aanvraagformulier zijn ingevuld en/of bij vraag 1 van bijlage c van het aanvraagformulier.

Geef daarbij per actielijn duidelijk aan:

- Op welke wijze het project past in de actielijn(en) en hoe het daaraan bijdraagt.
- Welke doelstellingen heeft het project en op welke wijze sluiten deze aan bij de actielijnen?
- Welke knelpunten beoogt het project op te lossen? Bij innovatieprojecten kan een beschrijving worden gegeven van de ontwikkeling met een toelichting op de mate waarin het project nieuw is voor Nederland;
- Welke regio-specifieke kans van nationaal belang beoogt het project te realiseren?

Onderdeel 3 c

Geef aan wie gebruik gaat maken van de resultaten van het project.

4. Aanpak en resultaten

Aandachtspunten:

- Zorg voor een hoofdstukindeling die aansluit bij de tijdplanning en de begroting. De hoofdstukken moeten dus bestaan uit de deelactiviteiten of fases waaruit het project is opgebouwd.
- Bij gebiedsgerichte innovatieprojecten moet bij de begroting een splitsing worden aangebracht tussen industrieel onderzoek en experimentele ontwikkeling. (Zie toelichting bij bijlage B van het aanvraagformulier).
- Indien een deelactiviteit/fase bestaat uit een combinatie van industrieel onderzoek en experimentele ontwikkeling moet binnen de deelactiviteit/fase een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen industrieel onderzoek en experimentele ontwikkeling. (Deze scheiding moet ook weer worden gemaakt in de kostenbegroting!)

De informatie die per deelactiviteit/fase moet worden verstrekt:

- een beschrijving van de werkzaamheden die worden uitgevoerd om het resultaat te bereiken (zie 4a);
- indien er sprake is van een combinatie van een gebiedsgericht innovatieproject met een gebiedsgericht project, dan moet een duidelijke scheiding worden aangebracht tussen beide onderdelen (zie 4b);
- maak bij innovatieprojecten – indien van toepassing – een onderverdeling naar industrieel onderzoek en experimentele ontwikkeling (zie bijlage B van het aanvraagformulier);
- geef aan wie deelnemen aan de deelactiviteit/fase en geef aan welke werkzaamheden/activiteiten iedere deelnemer uitvoert (zie 4c). In de begroting (zie bijlage B van het aanvraagformulier) moeten de kosten van de activiteiten van de afzonderlijke deelnemers worden vermeld, zorg daarom voor een aansluiting tussen projectplan en begroting;
- wat zijn de (tussen)resultaten van de deelactiviteit/fase (zie 4d);
- Geef tevens de begin- en einddatum van de deelactiviteit/fase aan; Tussenresultaten en begin- en einddatum kunnen worden opgenomen in de tijdplanning die bij onderdeel 5 van bijlage A moet worden verstrekt.
- wat zijn de risico's en op welke wijze denkt u deze te beheersen (zie 4e)?
- Bij gebiedsgerichte projecten (niet zijnde innovatieprojecten) moeten worden getoetst of er sprake is van ongeoorloofde staatssteun. Bij gebiedsgerichte innovatieprojecten is deze vraag niet van toepassing.

5. Effect van de subsidie

Onderdeel c

In onderdeel J van het aanvraagformulier heeft u aangegeven welke vorm van subsidie u aanvraagt, een bijdrage in de kosten of een krediet. Zie voor de beantwoording van dit onderdeel de toelichting op onderdeel J. Motiveer uw keuze voor een bijdrage in de kosten (subsidie) of uw keuze voor een krediet

6. Tijdplanning

De tijdplanning bestaat uit de deelactiviteiten/fasen die in onderdeel 4 *Aanpak en resultaten* zijn genoemd. In de eerste kolom worden de te verwachten tussenresultaten vermeld.

Financiële informatie over uw project dient u weer te geven in bijlage B van het aanvraagformulier. Daarin zijn de verplichte formats voor de kostenbegroting en het financieringsplan opgenomen. Wanneer u deze formats niet toereikend acht om uw project goed te presenteren, heeft u uiteraard de mogelijkheid om in het projectplan – aanvullend op de verplicht in te vullen bijlage B – informatie over de kostenbegroting of financieringsopzet op te nemen.

Bijlage B Begroting en financieringsplan

In de begroting van het project staan de (geraamde) kosten van de verschillende activiteiten die worden uitgevoerd.

1. Uurtarief

Een nadere toelichting is te vinden onder punt 3.

2. Verrekenbare BTW

Geef hier aan of eventuele BTW die door derden in rekening wordt gebracht verrekenbaar is met de belastingdienst of in aanmerking komt voor het BTW compensatiefonds. BTW die op die wijze verrekenbaar is, is niet subsidiabel.

3. Kostenbegroting

In de totaalbegroting moeten de begrote kosten worden gespecificeerd aan de hand van de hoofdactiviteiten van het project en de voorgeschreven kostensoorten. De onderverdeling naar hoofdactiviteiten moet aansluiten bij de in bijlage A beschreven 'Aanpak en resultaten'.

Industrieel onderzoek en experimentele ontwikkeling

Bij innovatieprojecten moet onderscheid worden gemaakt tussen industrieel onderzoek (dit kunt u in de tweede kolom aangeven met een '1') en experimentele ontwikkeling. Dit kunt u afzonderlijk aangeven in de daarvoor opgenomen tabel.

- Definitie 'industrieel onderzoek'
Planmatig of kritisch onderzoek dat is gericht op het opdoen van nieuwe kennis en vaardigheden met het oog op de ontwikkeling van nieuwe producten, procedés of diensten, of om bestaande producten, procedés of diensten aanmerkelijk te verbeteren. Het omvat de vervaardiging van onderdelen van complexe systemen, die noodzakelijk is voor industrieel onderzoek, met name voor algemene validering van technologieën, met uitzondering van prototypes als bedoeld bij 'experimentele ontwikkeling'.
- Definitie 'experimentele ontwikkeling'
Het verwerven, combineren, vormgeven en gebruiken van bestaande wetenschappelijke, technische, zakelijke en andere relevante kennis en vaardigheden voor plannen, schema's of ontwerpen van nieuwe, gewijzigde of verbeterde producten, procedés of diensten. Hieronder kan tevens de conceptuele formulering en het ontwerp van alternatieve producten, procedés of diensten worden verstaan. Deze activiteiten kunnen tevens het maken van ontwerpen, tekeningen, plannen en andere documentatie omvatten, mits zij niet voor commercieel gebruik zijn bestemd. De ontwikkeling van commercieel bruikbare prototypes en proefprojecten valt eveneens onder experimentele ontwikkeling indien het prototype het commerciële eindproduct is en de productie ervan te duur is om alleen voor demonstratie- en validatiedoelinden te worden gebruikt.

Bij commercieel gebruik van demonstratie- of proefprojecten worden eventuele inkomsten die hieruit voortvloeien op de in aanmerking komende kosten in mindering gebracht.

De kosten van de experimentele ontwikkeling en het testen van producten, procedés en diensten komen eveneens in aanmerking, voor zover deze niet voor industriële toepassing of commerciële exploitatie kunnen worden gebruikt of geschikt gemaakt. Onder experimentele ontwikkeling wordt niet verstaan de routinematige of periodieke wijziging van bestaande producten, productielijnen, fabricageprocessen, diensten en andere courante activiteiten, zelfs indien deze wijzigingen verbeteringen kunnen inhouden.

Niet-subsidiabele kosten

Voor kosten die in redelijkheid niet als noodzakelijk kunnen worden beschouwd, wordt geen subsidie verleend. Niet subsidiabele kosten zijn bijvoorbeeld:

- financieringskosten als rente;
- oprichtingskosten van rechtspersonen.

U wordt gevraagd om de niet-subsidiabele kosten van uw project in de totaalbegroting afzonderlijk in beeld te brengen.

Loonkosten

De loonkosten die verbonden zijn aan de uitvoering van het project kunt u specificeren in de eerste kolommen van de kostenbegroting.

- Uren
Dit zijn de begrote uren van direct bij het project betrokken personeel

- Tarief

Het integrale uurtarief is samengesteld uit de directe loonkosten (salariskosten gedeeld door de normale bezetting aan productieve uren) van het eigen personeel dat de projectwerkzaamheden uitvoert, en een opslag bestaande uit de aan het project toe te rekenen indirecte kosten, zoals huisvesting, automatisering, materialen, hulpmiddelen, apparatuur, grondstoffen en algemene kosten. Het integrale uurtarief moet zijn berekend door middel van een bij de aanvrager gebruikelijke en controleerbare methodiek. Deze methodiek moet stelselmatig in de organisatie worden toegepast en moet aansluiten bij de opzet en indeling van de jaarrekening. Het tarief wordt jaarlijks voorcalculatorisch bepaald. Hiervoor hanteert de aanvrager een kostentoe rekeningsmodel, gebaseerd op bedrijfseconomisch en maatschappelijk aanvaardbare grondslagen. Een en ander moet dus acceptabel zijn voor de accountant en de fiscus.

Het integrale uurtarief mag uitsluitend de kosten uit de gewone bedrijfsuitoefening bevatten en geen winstopslag (tenzij dit binnen een groep van bedrijven gebruikelijk is). Er mogen dus geen excessieve of uitzonderlijke elementen in zitten, zoals buitengewone lasten. Wanneer een aanvraag een project betreft dat meerdere jaren beslaat, kan in de projectbegroting rekening worden gehouden met eventuele verhogingen van het integrale uurtarief in de daarop volgende jaren.

Als er binnen een organisatie sprake is van een indeling in meerdere tarieven, bijvoorbeeld per afdeling of per niveau van medewerker, wordt uitgegaan van het tarief dat geldt voor de medewerkers die het gebiedsgericht project uitvoeren. Eventueel kan de organisatie dus per functietype een verschillend integraal uurtarief hanteren.

Van de toegepaste uurtarieven moet een specificatie van het integraal uurtarief worden verstrekt.

Aanvragers die niet beschikken over de mogelijkheid om een integraal uurtarief te hanteren, kunnen de werkelijke loonkosten van de direct bij het project betrokken medewerkers als kosten opvoeren. De werkelijke loonkosten zijn inclusief sociale en werkgeverslasten en exclusief eventuele winstopslagen. Daarbij wordt uitgegaan van 1.650 productieve uren per jaar bij een voltijds dienstverband. Eventuele direct aan het project toerekenbare overhead kunt u in de begroting kwijt onder de kolom 'Overhead personeelskosten'.

Indien de werkelijke loonkosten niet toerekenbaar zijn wordt uitgegaan van het gebruikelijke loon. Hiervoor kan contact worden gezocht met het programmamanagement. Zo geldt voor kleine bedrijven dat in geval van inzet van directeur-groottaandeelhouders het daarvoor geldende fiscale loon moet worden toegepast.

Indien alleen sprake is van subsidieverstrekking vanuit de subsidieregeling Pieken in de Delta kan de aanvrager er ook voor kiezen om voor de berekening van de loonkosten een vast tarief van € 35 per uur te hanteren.

De kosten in de andere onderdelen worden gevormd door directe kosten die rechtstreeks uit het project voortvloeien en die niet al in het integrale uurtarief zijn verdisconteerd. De subsidiabele kosten hebben alleen betrekking op kosten die gemaakt en betaald zijn na het indienen van de aanvraag. Winstopslagen bij transacties binnen een groep worden alleen in aanmerking genomen voor zover het gebruikelijk is dat die winstopslagen ook bij soortgelijke transacties buiten de groep in rekening worden gebracht.

Kosten gebouwen en onroerend goed

Kosten machines en apparatuur (exclusief restwaarde)

Dit betreft gebouwen, onroerend goed, machines en apparatuur die speciaal voor het project worden aangeschaft cq. gerealiseerd.

Wanneer het project subsidiering van een exploitatieperiode beoogt moet de waarde die speciaal aangeschafte apparatuur na afloop van het project nog heeft in mindering worden gebracht op de subsidiabele kosten. Hierbij moet een wettelijke afschrijvingstermijn van 5 jaar in geval van machines en apparatuur worden gehanteerd dan wel een langere periode wanneer dit bij de aanvrager gangbaar is.

Voorbeeld:

- Machine kost 100
- Wordt aangeschaft bij aanvang van het eerste jaar van het project
- Het project duurt in totaal 4 jaar
- Afschrijvingskosten zijn 80 (namelijk 4 x 20)
- Waarde na afloop project is 20 (moet in mindering worden gebracht op de aanschafkosten)

Belangrijk is om te letten op het tijdstip van de aanschaf.

- Wordt de machine aangeschaft bij aanvang van het derde jaar van het project
- Dan zijn de afschrijvingskosten 40 (2 x 20)
- En is de waarde na afloop 60

Kosten materialen en hulpmiddelen

Dit betreft materialen die gedurende het project geheel worden verbruikt en afgeschreven. Geef tevens een korte beschrijving van de materialen en hulpmiddelen. In het projectplan (bijlage A) kan eventueel uitgebreider worden ingegaan op het nut en de noodzaak van de verbruikte materialen en hulpmiddelen.

Kosten grond

Aankoop van grond kan tot de subsidiabele kosten behoren, inclusief de kosten voor overdracht en taxatie. De hiervoor opgevoerde kosten mogen echter niet meer bedragen dan 10% van het totaal van de subsidiabele kosten zonder de kosten voor de aankoop van grond. In geval van aankoop van grond moet een waardebeoordeling door een beëdigd taxateur als onderbouwing bij de aanvraag worden gevoegd.

Financiële kosten

Hiertoe behoren projectkosten voor financiële transacties, financieel juridische diensten, patenten en bankkosten. Rentekosten, boetes, financiële sancties en gerechtskosten zijn niet subsidiabel.

Reis- en verblijfkosten

Reis- en verblijfkosten voor binnen- en buitenlandse reizen zijn subsidiabel, mits ze nog niet in een integraal uurtarief zijn inbegrepen.

Exploitatiekosten

Hier gaat het om kosten die verbonden zijn aan eventuele exploitatie van voorzieningen in het kader van het project, voor zover deze niet tot de hiervoor genoemde kostensoorten behoren.

Eventuele niet-verrekenbare BTW

Indien de aanvrager de BTW die door derden in rekening wordt gebracht niet met de belastingdienst kan verrekenen en de BTW niet in aanmerking komt voor het BTW compensatiefonds, dan mag de BTW als kostenpost in de begroting worden opgenomen.

Opbrengsten

Dit betreft opbrengsten die gedurende of na afloop van het project worden gegenereerd. In geval van opbrengsten gedurende het project kunt u denken aan opbrengsten uit verkoop van producten, diensten of intellectuele rechten. Deze opbrengsten maken onderdeel uit van het financieringsplan (bijlage B2).

In geval van opbrengsten na afloop van het project kunt u bijvoorbeeld denken aan huurinkomsten of andere inkomsten die voortvloeien uit investeringen in infrastructuur of concrete acties na afloop van het project die betrekking hebben op de verkoop of verhuur van land of gebouwen of de levering van diensten tegen betaling. In dit geval dient u bij de aanvraag een begroting te overleggen, die inzicht geeft in inkomsten en lasten na realisatie van de investering. Dit heeft veelal de vorm van een exploitatiebegroting. De subsidiabele kosten zullen in dit geval niet hoger zijn dan de investeringskosten na aftrek van een mogelijk positief saldo van de netto-inkomsten die de investering in een bepaalde referentieperiode oplevert.

4. Uitgavenplanning

Hier geeft u per jaar het verwachte uitgavniveau aan. Het gaat om het moment dat de betaling binnen het project is verricht. UO-SNN kan u vragen om deze informatie aan te vullen met een liquiditeitsplanning voor uw project.

5. Financieringsplan

In het financieringsplan geeft u aan waar (bij welke organisaties) het geld vandaan komt om de activiteiten in het project te bekostigen.

Algemeen

Voor gebiedsgerichte projecten, niet zijnde een gebiedsgericht innovatieproject, geldt in het algemeen dat de minimale eigen bijdrage van partijen 15% is. De benodigde subsidie is verder afhankelijk van het werkelijke financieringstekort. U dient om die reden op de eerste plaats in beeld te brengen welke bijdragen reeds door andere organisaties zijn toegezegd of zijn voorzien. Dit kan gaan om eigen bijdragen, subsidies of bijdragen van publieke organisaties of bijdragen van private organisaties. Ook dient u rekening te houden met inkomsten die worden gegenereerd tijdens of na afloop van de projectperiode.

Let op: het totaal van eigen bijdrage en opbrengsten moet minimaal 15% van de projectkosten bedragen.

Als er geen opbrengsten zijn zal de eigen bijdrage van de deelnemers dus minimaal 15% van de projectkosten moeten bedragen.

Van belang is dat u per financier van uw project aangeeft of de bijdrage vast of proportioneel is, oftewel of de bijdrage afhankelijk is van de werkelijk gerealiseerde projectkosten. Hiermee wordt rekening gehouden met de uiteindelijke vaststelling van de subsidie.

De gevraagde subsidie kan bestaan uit een bijdrage vanuit de regeling Pieken in de Delta of de regeling EFRO doelstelling 2 of een combinatie van beide. Ook is inzet van Rijkscofinanciering mogelijk die aan de regeling EFRO doelstelling 2 is gekoppeld. U hoeft in uw aanvraag geen onderscheid te maken naar de regeling van waaruit u een bijdrage vraagt, maar mag dit wel doen. Het is in ieder geval aan te raden om u bij een van de loketten voor te laten lichten over de mogelijkheden en beperkingen die voor uw project kunnen gelden. De regelingen kennen namelijk hun eigen voorwaarden als het gaat om de berekening van de mogelijk te verstrekken subsidie.

Gebiedsgerichte innovatieprojecten

Voor gebiedsgerichte innovatieprojecten kunnen specifieke financieringsregels gelden. Indien de subsidieaanvraag voor het project betekent dat sprake is van staatssteun, gelden beperkingen vanuit de Europese regelgeving. Met de Europese Commissie zijn afspraken gemaakt in welke mate subsidie kan worden verstrekt, zonder een goedkeuringsprocedure bij de Europese Commissie te moeten starten. Deze afspraken zijn vastgelegd in specifieke regels.

De maximale gevraagde subsidie kan in dat geval specifiek volgens deze regels worden bepaald en is afhankelijk van de vraag of binnen het project sprake is van industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling. U wordt geadviseerd hiervoor te allen tijde advies in te winnen bij een van de loketten.

- Industrieel onderzoek:
Totale subsidiabele projectkosten industrieel onderzoek (niet MKB bedrijven) x 50%.
Totale subsidiabele projectkosten industrieel onderzoek (MKB bedrijven) x 60%.
- Experimentele ontwikkeling:
Totale subsidiabele projectkosten experimentele ontwikkeling (niet MKB bedrijven) x 25%.
Totale subsidiabele projectkosten experimentele ontwikkeling (MKB bedrijven) x 35%.

Indien sprake is van een hogere (gewenste) overheidsbijdrage aan het project, kan dit alleen wanneer dit door de Europese Commissie wordt goedgekeurd. Hiervoor zal in dat geval een afzonderlijke staatssteunprocedure moeten worden gestart.

In de bijlage is een tweetal voorbeeldbegrotingen aan deze toelichting toegevoegd.

Combinatie van projecten

Een project kan een combinatie zijn van beide typen projecten. Maak dit in de aanvraag duidelijk. Merk hierbij op dat binnen een gecombineerd project de afzonderlijke onderdelen van het project wel een minimale omvang moeten hebben om voor subsidie voor dat onderdeel in aanmerking te komen. Geen subsidie wordt verstrekt als de subsidiabele kosten van de activiteiten van het gebiedsgericht innovatieproject of de activiteiten van het gebiedsgericht project, niet zijnde een gebiedsgericht innovatieproject minder dan 25% van de subsidiabele kosten van de totale projectkosten van de subsidieaanvraag bedragen.

Bijlage C Aanvullende vragen

Deze bijlage bevat een aantal aanvullende vragen die noodzakelijk zijn om de aansluiting van uw project op de doelstellingen en voorwaarden van de subsidieregelingen te kunnen beoordelen.

1. Prioriteiten en actielijnen EFRO doelstelling 2

Bij vraag C van het aanvraagformulier is u gevraagd of uw project bijdraagt aan het programma Pieken in de Delta en, zo ja, aan welke programmalijnen en actielijnen van dit programma. Op deze plaats wordt dezelfde vraag gesteld, alleen nu voor de bijdrage van uw project aan de prioriteiten en actielijnen van het programma EFRO doelstelling 2. Uw project kan een bijdrage leveren aan beide subsidieprogramma's dan wel aan één van beide.

De volledige beschrijving van de prioriteiten en actielijnen is te vinden in het Operationeel programma Noord-Nederland 2007-2013 dat te vinden is op de website van SNN.

2. Projectgebied

Vul hier in, in welke gemeente(n) uw project zich afspeelt. Binnen het programma EFRO doelstelling 2 en het programma Pieken in de Delta gelden wordt gestreefd naar concentratie van activiteiten in de kernzones in Noord-Nederland. Het formele werkingsgebied van de regelingen is als volgt:

Pieken in de Delta : geheel Noord-Nederland, met een voorkeur voor de kernzones
EFRO doelstelling 2 : Prioriteit 1 geheel Noord-Nederland
Prioriteit 2 kernzones Noord-Nederland
Prioriteit 3 het stedelijk grondgebied van de steden Assen, Emmen, Groningen en Leeuwarden

In de bijlage van de toelichting is een kaartbeeld van Noord-Nederland opgenomen, inclusief de kernzones.

Wat betreft het werkingsgebied van prioriteit 2 van het programma EFRO doelstelling 2 gelden twee aanvullende bepalingen:

- Middelen binnen actielijn 2.A van dit programma kunnen in beperkte mate in delen van Noord-Nederland buiten de kernzones worden ingezet. Projecten moeten in dat geval van bovenlokale betekenis zijn, bijdragen aan de ontwikkeling en concurrentiepositie van de vastgestelde sleutelgebieden en speerpuntsectoren die in het programma zijn genoemd en een directe bijdrage leveren aan de economische prestaties van Noord-Nederland of een deel van Noord-Nederland dat in ieder geval groter is dan alleen de gemeente waarbinnen het project wordt uitgevoerd.
- Binnen actielijn 2.C 'Opwaardering van bedrijfslocaties' komen alleen verouderde bedrijfslocaties met een bovenregionale functie in aanmerking in steden en havengebieden die expliciet zijn genoemd in de bijlage van deze toelichting.

3. Bedrijfssector

Binnen het programma EFRO doelstelling 2 is een aantal bedrijfssectoren uitgesloten van directe steunverlening. De uitgesloten sectoren zijn te vinden in bijlage F van het toetsingskader van het programma (zie website SNN, www.SNN.eu).

4. Doelstellingen

Naast een algemene beschrijving van de wijze waarop uw project kwalitatief en kwantitatief bijdraagt aan de doelstelling van de beide subsidieregelingen, wordt u hier gevraagd om een aantal vragen over specifieke doelstellingen te beantwoorden en in te vullen welke kwantitatieve bijdrage uw project levert aan een aantal specifieke indicatoren.

De vragen onder 'specifieke doelstellingen' zijn met name relevant als het gaat om de aansluiting van het project op de subsidieregeling Pieken in de Delta. De vragen geven uitdrukking aan belangrijke beoordelingscriteria die binnen deze regeling gelden. Ze hoeven niet perse beantwoord te worden indien u van mening bent dat uw project niet aansluit op de regeling Pieken in de Delta.

De indicatoren die zijn genoemd zijn van belang voor de beoordeling van de aansluiting van uw project op de subsidieregeling EFRO doelstelling 2. Geeft u aan welke bijdrage uw project levert aan één of meerdere indicatoren binnen de prioriteit waarop uw project het beste aansluit.

6. Duurzaamheid

Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn

In Noord-Nederland zijn als gebieden die onder de Vogelrichtlijn vallen, aangewezen:

Waddenzee, Friese IJsselmeerkust, Lauwersmeer, Rottige Meenthe, Leekstermeer, Groote Wielen, Van Oordt's Mersken, het Sneekermeer/Goingarijpsterpoelen, Terkaplesterpoelen/Akmarijp, Witten en Zwarte Brekken/Oudhof, Oudegaasterbrekken, Breebaartpolder, Fluessen/Vogelhoek/Morra, Zuidlaardermeer, Drents-Friese Woud en Dwingelderveld.

Onder de Habitatrichtlijn vallen:

Waddenzee, Oude Venen, Friese IJsselmeerkust, Rottige Meenthe, Leekstermeer, Zuidlaardermeer, Bakkeveen, Drenthse Aa, Fochteloërveen, Witterveld, Drents-Friese Woud, Dwingelderveld, Bargerveen en Weerribben.

Duurzaamheidsschema

Het schema vormt een middel om het duurzame karakter van uw project weer te geven. U wordt gevraagd om elk vakje binnen het schema in te vullen. Hierbij is de volgende toelichting relevant als het gaat om de aard van het effect en de plaats en het moment van het effect.

Aard van het effect

Planet: Welk effect kan het project hebben op het landschap, de natuur of het milieu?
Profit: Welk effect kan het project hebben op de economische ontwikkeling?
People: Welk effect heeft het project op de sociale cohesie, bijvoorbeeld in termen van participatie, zorg, veiligheid of betrokkenheid, gemeenschapsgevoel en gelijkheid van kansen?

Plaats en moment van het effect:

Hier en nu: Welk effect kan het project hebben tijdens of direct na de uitvoering op de locatie waar het project wordt uitgevoerd?
Later: Welk effect kan het project op middellange termijn hebben op de locatie waar het project wordt uitgevoerd?
Elders: Welk effect kan het project op andere locaties dan het werkingsgebied van het project hebben, zowel op korte als lange termijn?

7. Overige regelgeving

Regelgeving inzake aanbesteding

Om een eerlijke concurrentie binnen de Europese Unie te bewerkstelligen kunnen aanbestedingsregels gelden voor opdrachten die u of projectpartners in het kader van het project verstrekken. Aanbestedingsregels zijn van toepassing indien de organisatie (dat wil zeggen de aanvrager of een projectpartner) is gekenmerkt als aanbestedende dienst of wanneer het project, inclusief de gevraagde subsidie, voor meer dan 50% met overheidsmiddelen wordt gefinancierd.

De aanbestedingsregels die gelden zijn afhankelijk van de omvang van de opdracht die wordt verstrekt. Op de eerste plaats gelden voor leveringen, diensten en werken Europese aanbestedingsverplichtingen voor opdrachten die groter zijn dan de drempelwaarden die de Europese Commissie heeft vastgesteld.

Daarnaast dienen opdrachten openbaar aanbesteed te worden in geval de geraamde waarde hoger is dan 20% van de geldende Europese drempel.

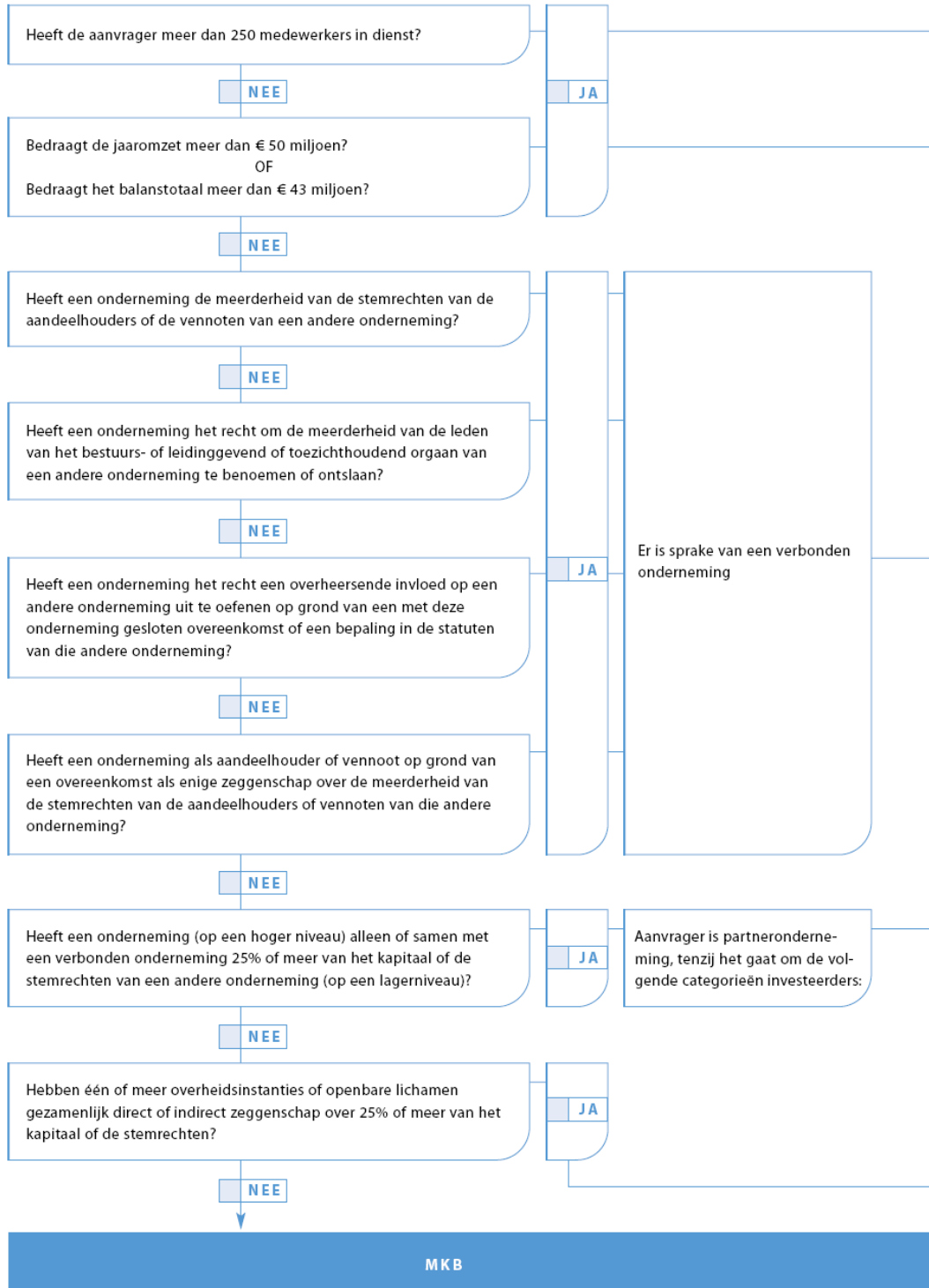
Staatssteun

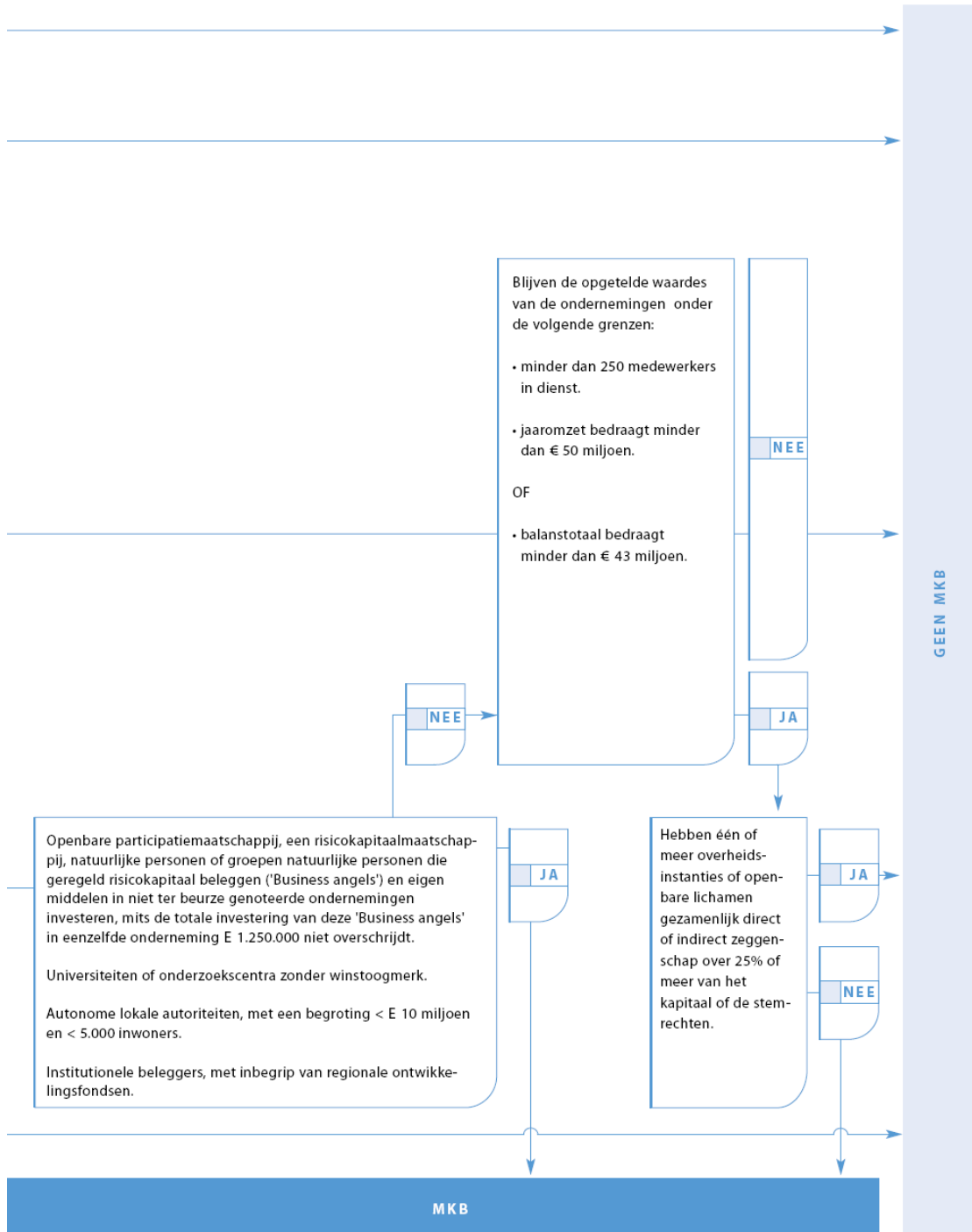
Indien aan alle vier de onderstaande criteria wordt voldaan dan is er sprake van ongeoorloofde staatssteun:

1. steun wordt aan een onderneming verleend; Vanuit staatssteunperspectief is "elke entiteit die een economische activiteit uitoefent" een onderneming, waarbij economische activiteit is gedefinieerd als "het aanbieden van goederen of diensten op een markt". De rechtsvorm en de wijze van financiering van deze entiteit is niet van belang. Dus ook een stichting (geen winstoogmerk) en een overheid (bijvoorbeeld bij het beheren van een fietsenstalling) kunnen als een onderneming worden aangemerkt! De activiteit waarvoor subsidie wordt aangevraagd is dus bepalend.
2. de onderneming heeft op deze wijze een voordeel behaald dat hij bij normaal economisch handelen niet zou hebben gehad. (Indien de prestatie een reële tegenprestatie is, is er dus geen sprake van steun);
3. er wordt voldaan zijn aan de voorwaarde van selectiviteit: begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties; Als slechts één onderneming of een beperkt aantal ondernemingen profiteert van de subsidie, is er sprake van selectief voordeel. Bij het bepalen van selectief voordeel wordt er gekeken naar het effect van de subsidie en niet (slechts) naar de vorm. Zelfs het openbaar toegankelijk maken van bijeenkomsten of voor een ieder ter beschikking stellen van informatie kan selectief uitwerken, indien die bijeenkomsten of informatie slechts relevant zijn voor een beperkte groep.
4. steun vervalst de concurrentie en heeft een ongunstig effect op het handelsverkeer tussen de lidstaten. Ga bij de beantwoording van deze vraag in op de criteria waaraan niet wordt voldaan en motiveer waarom niet wordt.

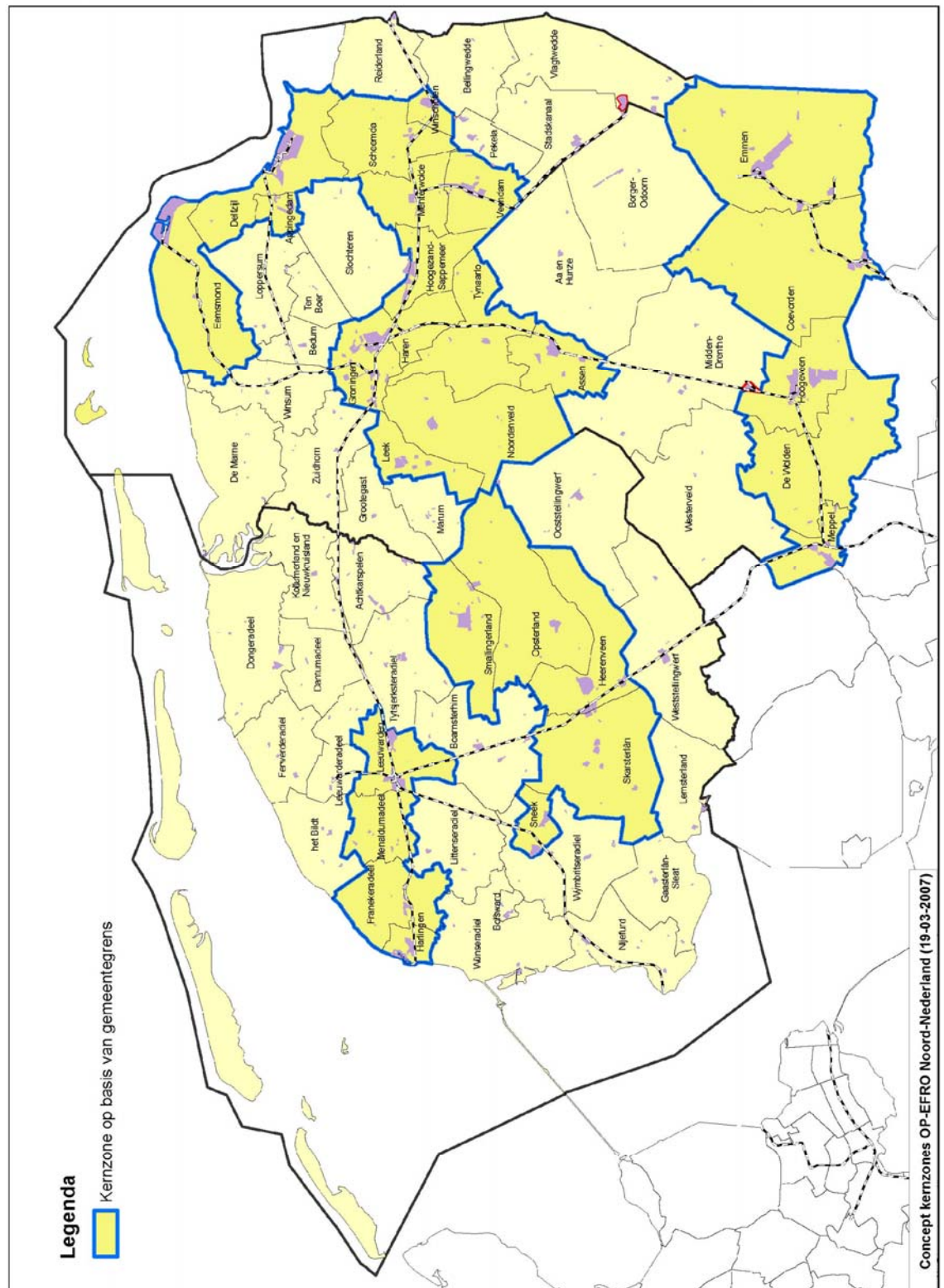
In e bijlage wordt uitgebreider ingegaan op de voorwaarden voor de bepaling van staatssteun.

Bijlage I MKB-toets

Bijlage II Kaartbeeld kernzones Voorbeeldbegrotingen

Bijlage III Voorbeeldbegrotingen

Voorbeeld 1: gebiedsgericht innovatieproject

In dit voorbeeld werken twee bedrijven samen aan het project, waarvan één MKB-bedrijf en één niet MKB-bedrijf.

In het project wordt binnen een tweetal hoofdactiviteiten industrieel onderzoek en experimentele ontwikkeling uitgevoerd. Na berekening van de subsidie is tevens de minimale cofinanciering bekend. In het financieringsplan wordt vervolgens berekend hoe groot de eigen bijdrage van de deelnemers minimaal moet zijn.

Voorbeeld 1: begroting Innovatieproject

Ondernemer 1 (MKB-bedrijf)

A. Loonkosten	type onderzoek	functie medewerker	uren	tarief	projectkosten	subtotaal
hoofdkosten 1	"Ind"	laborant	1.000	€ 35	€ 35.000	
	"Ind"	onderzoeksmedewerker	500	€ 35	€ 17.500	
	"Ind"	projectleider	50	€ 35	€ 1.750	
	"exp"	onderzoeksmedewerker	2.000	€ 35	€ 70.000	
	"exp"	projectleider	50	€ 35	€ 1.750	
hoofdkosten 2	"exp"	onderzoeksmedewerker	1.000	€ 35	€ 35.000	
	"exp"	projectleider	100	€ 35	€ 3.500	
subtotaal						€ 164.500
B. Machines en apparatuur		omschrijving	aanschafkosten	restwaarde	projectkosten	
hoofdkosten 1	"Ind"	aanschaf meetapparatuur	€ 5.000	€ 1.000	€ 4.000	
hoofdkosten 2	"exp"	bouw prototype	€ 10.000	€ -	€ 10.000	
subtotaal						€ 14.000
C. Te verbruiken materialen en hulpmiddelen		omschrijving			projectkosten	
hoofdkosten 2	"exp"	veronuk chemicaliën			€ 4.000	
subtotaal						€ 4.000
D. Kosten derden		naam derde	werkzaamheden		projectkosten	
hoofdkosten 1	"Ind"	bedrijf ABC	haalbaarheids- onderzoek		€ 15.000	
subtotaal						€ 15.000
E. Niet verrekenbare BTW					projectkosten	
niet van toepassing					€ -	
subtotaal						€ -
Totale projectkosten ondernemer 1						€ 197.500

Ondernemer 2 (niet MKB-bedrijf)

A. Loonkosten	type onderzoek	functie medewerker	uren	tarief	projectkosten	subtotaal
hoofdkosten 1	"Ind"	laborant	500	€ 28	€ 14.000	
	"Ind"	onderzoeksmedewerker	3.000	€ 38	€ 114.000	
	"Ind"	projectleider	200	€ 45	€ 9.000	
	"exp"	onderzoeksmedewerker	1.000	€ 38	€ 38.000	
	"exp"	projectleider	50	€ 45	€ 2.250	
hoofdkosten 2	"exp"	onderzoeksmedewerker	1.000	€ 38	€ 38.000	
	"exp"	projectleider	50	€ 45	€ 2.250	
subtotaal						€ 217.500
B. Machines en apparatuur		omschrijving	aanschafkosten	restwaarde	projectkosten	
niet van toepassing			€ -	€ -	€ -	
subtotaal						€ -
C. Te verbruiken materialen en hulpmiddelen		omschrijving			projectkosten	
hoofdkosten 2	"exp"	veronukite kunststoffen			€ 5.000	
subtotaal						€ 5.000
D. Kosten derden		naam derde	werkzaamheden		projectkosten	
niet van toepassing					€ -	
subtotaal						€ -
E. Niet verrekenbare BTW					projectkosten	
niet van toepassing					€ -	
subtotaal						€ -
Totale projectkosten ondernemer 2						€ 222.500

Berekening subsidie

Type bedrijf	type onderzoek	totale projectkosten	subsidie%	subsidie
mkb-bedrijven	"Ind"	€ 73.250	30,0%	€ 21.975
mkb-bedrijven	"exp"	€ 124.250	17,5%	€ 21.744
	subtotaal	€ 197.500		€ 43.719
niet mkb-bedrijven	"Ind"	€ 137.000	25,0%	€ 34.250
niet mkb-bedrijven	"exp"	€ 85.500	12,5%	€ 10.688
	subtotaal	€ 222.500		€ 44.938
Totale subsidie pleken in de delta				€ 88.657

Financieringsplan

Totale subsidieerbare projecten	€ 420.000	
af: gevraagde subsidie Pleken in de Delta	€ 88.657	
af: Cofinanciering	€ 88.657	
af: Subsidies Commissie Europese gemeenschappen	€ -	(geen subsidie ontvangen)
af: Overige subsidies	€ -	(geen subsidie ontvangen)
bj: Opbrengsten	€ -	(geen opbrengsten)
Totaal te financieren door deelnemers	€ 242.686	
Financiering door ondernemer 1	€ 110.062	(€197.500 (projectkosten) - €43.719 (aandeel PID) - € 43.719 (aandeel cofinanciering))
Financiering door ondernemer 2	€ 132.624	(€222.500 (projectkosten) - €44.938 (aandeel PID) - € 44.938 (aandeel cofinanciering))

Voorbeeld 2: begroting gebiedsgericht project

(geen gebiedsgericht innovatieproject)

In dit voorbeeld maken twee deelnemers kosten voor het project. De kosten bestaan uit "loonkosten" en kosten "derden". Om het financieringsplan sluitend te krijgen is een eigen bijdrage opgenomen van € 25.000 per deelnemer. Let op: de totale eigen bijdrage van de deelnemers moet minimaal 15% van de subsidiabele projectkosten bedragen.

Voorbeeld 2: begroting gebiedsgericht project (geen innovatieproject)

Deelnemer 1					
A. Loonkosten	functie medewerker	uren	tarief	projectkosten	subtotaal
Hoofdooractiviteit 1	medewerker projectbureau	1000	€ 30,00	€ 30.000,00	
	medewerker projectbureau	500	€ 40,00	€ 20.000,00	
Hoofdooractiviteit 2	medewerker projectbureau	1000	€ 30,00	€ 30.000,00	
	medewerker projectbureau	500	€ 40,00	€ 20.000,00	
subtotaal					€ 100.000,00
D. Kosten derden	naam derde	werkzaamheden		projectkosten	
Hoofdooractiviteit 1	bedrijf ABC	marktonderzoek		€ 15.000,00	
Hoofdooractiviteit 2	bedrijf XYZ	kosten beursstand		€ 20.000,00	
subtotaal					€ 35.000,00
Totale projectkosten deelnemer 1					€ 135.000,00

Deelnemer 1					
A. Loonkosten	functie medewerker	uren	tarief	projectkosten	subtotaal
Hoofdooractiviteit 1	medewerker projectbureau	2000	€ 35,00	€ 70.000,00	
	projectleider	500	€ 60,00	€ 30.000,00	
Hoofdooractiviteit 2	medewerker projectbureau	1000	€ 35,00	€ 35.000,00	
	projectleider	250	€ 60,00	€ 15.000,00	
subtotaal					€ 150.000,00
Totale projectkosten deelnemer 1					€ 150.000,00

Financieringsplan

Totale projectkosten	€	285.000,00	
af: eigen bijdrage deelnemer 1	€	25.000,00	
af: eigen bijdrage deelnemer 2	€	25.000,00	
af: Subsidie Commissie Europe Gemeenschappen	€	-	(geen subsidie ontvangen)
af: Overige subsidies	€	-	(geen subsidie ontvangen)
af: opbrengsten	€	-	(geen opbrengsten)
Te financieren kosten (subsidiabele kostenlektort)	€	235.000,00	
Cofinanciering gemeenten/provincies	€	117.500,00	
Gevraagde Subsidie Pieken in de Delta	€	117.500,00	

Bijlage 4 Staatssteun

Belangrijke opmerking vooraf : definitie staatssteun

Om te bepalen of er sprake is van staatssteun is het belangrijk om vast te stellen of er sprake is van een selectief voordeel aan een onderneming.

Vanuit staatssteunperspectief is "elke entiteit die een economische activiteit uitoefent" een onderneming, waarbij economische activiteit is gedefinieerd als "het aanbieden van goederen of diensten op een markt". De rechtsvorm en de wijze van financiering van deze entiteit is niet van belang. Dus ook een stichting (geen winstoogmerk) en een overheid (bijvoorbeeld bij het beheren van een fietsenstalling) kunnen als een onderneming worden aangemerkt! De activiteit waarvoor subsidie wordt aangevraagd is dus bepalend.

Als slechts één onderneming of een beperkt aantal ondernemingen profiteert van de subsidie, is er sprake van selectief voordeel. Bij het bepalen van selectief voordeel wordt er gekeken naar het effect van de subsidie en niet (slechts) naar de vorm. Zelfs het openbaar toegankelijk maken van bijeenkomsten of voor een ieder ter beschikking stellen van informatie kan selectief uitwerken, indien die bijeenkomsten of informatie slechts relevant zijn voor een beperkte groep.

• Inleiding

Op grond van de Subsidieregeling Pieken in de Delta 2007 worden 2 soorten projecten onderscheiden :

- gebiedsgerichte innovatieprojecten
- gebiedsgerichte projecten, niet zijnde gebiedsgerichte innovatieprojecten

Waar in de regeling wordt gesproken van gebiedsgerichte projecten gelden de desbetreffende regels dus voor beide soorten projecten. Waar in deze handleiding wordt gesproken van gebiedsgerichte projecten wordt echter alleen gedoeld op gebiedsgerichte projecten, niet zijnde gebiedsgerichte innovatieprojecten.

Dit onderscheid is van groot belang voor de eisen die aan projecten gesteld (moeten) worden op grond van Europese kaders en regels voor staatssteun. Hieronder wordt daarom eerst ingegaan op de eisen voor gebiedsgerichte innovatieprojecten, en vervolgens op de eisen voor gebiedsgerichte projecten.

Gebiedsgerichte innovatieprojecten

Sinds 1 januari 2007 geldt het Europese kader voor Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie (OOI). Voor Pieken in de Delta leert de ervaring dat vooral het onderscheid tussen industrieel onderzoek en experimentele ontwikkeling (twee vormen van onderzoek en ontwikkeling) van belang is. Daarnaast wordt ingegaan op technisch haalbaarheidsonderzoek en een aantal "nieuwe vormen" van staatssteun die betrekking hebben op hetgeen de Europese Commissie verstaat onder de I van Innovatie (in Nederland is innovatie juist de verzamelterm voor aan onderzoek en ontwikkeling gerelateerde activiteiten).

Industrieel onderzoek en experimentele ontwikkeling

Onder industrieel onderzoek wordt verstaan: planmatig of kritisch onderzoek dat is gericht op het opdoen van nieuwe kennis en vaardigheden met het oog op de ontwikkeling van nieuwe producten, procédés of diensten, of om bestaande producten, procédés of diensten aanmerkelijk te verbeteren. Het omvat de vervaardiging van onderdelen van complexe systemen, die noodzakelijk zijn voor industrieel onderzoek, vooral voor algemene validering van technologieën, met uitzondering van prototypes als bedoeld in de definitie van experimentele ontwikkeling.

Onder experimentele ontwikkeling wordt verstaan:

- Het verwerven, combineren, vormgeven en gebruiken van bestaande wetenschappelijke, technische, zakelijke en andere relevante kennis en vaardigheden voor plannen, schema's of ontwerpen van nieuwe, gewijzigde of verbeterde producten, procédés of diensten.
- De conceptuele formulering en het ontwerp van alternatieve producten, procédés of diensten.
- Het maken van ontwerpen, tekeningen, plannen en andere documentatie, mits zij niet voor commercieel gebruik zijn bestemd.
- De ontwikkeling van commercieel bruikbare prototypes en proefprojecten valt eveneens onder experimentele ontwikkeling indien het prototype het commerciële eindproduct is en de productie ervan te duur is om alleen voor demonstratie- en validatiedoelinden te worden gebruikt. Bij commercieel gebruik van demonstratie- of proefprojecten worden eventuele inkomsten die hieruit voortvloeien, op de in aanmerking komende kosten in mindering gebracht. De kosten van de experimentele ontwikkeling en het testen van producten, procédés en diensten komen eveneens in aanmerking, voor zover deze niet

voor industriële toepassing of commerciële exploitatie kunnen worden gebruikt of geschikt gemaakt.

- Onder experimentele ontwikkeling wordt niet verstaan de routinematige of periodieke wijziging van bestaande producten, productielijnen, fabricageprocessen, diensten en andere courante activiteiten, zelfs indien deze wijzigingen verbeteringen kunnen inhouden.

- Fundamenteel onderzoek wordt binnen Pieken in de Delta niet gesubsidieerd¹.

Technisch haalbaarheidsonderzoek

Definitie:

Onderzoeken ter voorbereiding van activiteiten op het gebied van industrieel onderzoek en experimentele ontwikkeling.

Maximale steunpercentages voor MKB:

- 75% subsidie in het geval sprake is van voorbereiding van activiteiten op het gebied van industrieel onderzoek.
- 50% subsidie in het geval sprake is van voorbereiding van activiteiten op het gebied van experimentele ontwikkeling.

Maximale steunpercentages voor grote ondernemingen:

- 65% subsidie in het geval sprake is van voorbereiding van activiteiten op het gebied van industrieel onderzoek.
- 40% subsidie in het geval sprake is van voorbereiding van activiteiten op het gebied van experimentele ontwikkeling.

Innovatieclusters

Bij innovatieclusters gaat het om groeperingen van onafhankelijke ondernemingen – innovatieve starters, kleine, middelgrote en grote ondernemingen, maar ook onderzoeksorganisaties – die in een bepaalde sector en regio actief zijn. De innovatieclusters hebben tot doel om innovatieve activiteiten te stimuleren door het bevorderen van intensieve kruisbestuiving, het delen van faciliteiten en de uitwisseling van kennis en deskundigheid en door daadwerkelijk bij te dragen aan technologieoverdracht, netwerking en informatieverspreiding tussen ondernemingen binnen het cluster.

Voorwaarden:

- Clusters zijn evenwichtig samengesteld voor wat betreft MKB, grote ondernemingen en onderzoeksorganisaties.
- Clusters hebben een zekere kritische massa, wat o.a. kan worden bereikt door specialisatie en bij de invulling van een cluster rekening te houden met al bestaande clusters.

Voor innovatieclusters kan sprake zijn van twee soorten steun:

- Investeringssteun (maximale steunintensiteit 15%).
- Exploitatiesteun (maximaal 5 jaar steun; maximaal 100% in het 1e jaar tot 0% aan het eind van het 5e jaar)

Investeringssteun ten behoeve van het opzetten, uitbreiden en aansturen van innovatieclusters mag uitsluitend worden toegekend aan de rechtspersoon die het innovatiecluster exploiteert.

Voor de volgende faciliteiten mag deze steun worden toegekend:

- Opleidingsfaciliteiten en onderzoekcentra.
- Open toegankelijke onderzoeksinfrastructuur, laboratoria, testfaciliteiten.
- Breedbandnetwerkinfrastructuur.

Exploitatiesteun voor het aansturen van een cluster kan aan de rechtspersoon, die het innovatiecluster exploiteert, worden toegekend ten behoeve van clusteraansturing. Subsidieabel zijn de personeels- en administratiekosten in verband met de volgende activiteiten:

- Marketing van het cluster om nieuwe ondernemingen aan te trekken die aan het cluster deelnemen.
- Beheer van de open-accessfaciliteit van het cluster.
- Organisatie van opleidingsprogramma's, workshops en conferenties om kennisdeling en netwerking tussen de clusterleden te bevorderen.

---

¹ Fundamenteel onderzoek: experimentele of theoretische activiteiten die voornamelijk worden verricht om nieuwe kennis te verwerven over de fundamentele aspecten van verschijnselen en waarneembare feiten, zonder dat hiermee een rechtstreekse praktische toepassing of gebruik wordt beoogd.

Proces- en organisatie-innovatie op het gebied van diensten

• Routinematige of periodieke wijzigingen komen niet voor steun in aanmerking zelfs niet indien deze wijzigingen verbeteringen kunnen zijn.

Voorwaarden:

- Organisatie-innovatie houdt steeds verband met het gebruik en de exploitatie van informatie- en communicatietechnologie (ICT) om de organisatie te veranderen;
- Innovatie wordt geformuleerd als een project met een identificeerde en gekwalificeerde projectmanager en met aantoonbare projectkosten;
- Het gesteunde project resulteert in de ontwikkeling van een norm, businessmodel, methodologie of concept die systematisch kunnen worden gereproduceerd en eventueel kunnen worden gecertificeerd en geïmplementeerd;
- De proces- of organisatie-innovatie is nieuw of sterk verbeterd ten opzichte van de state-of-the-art in betrokken sector in Nederland. Dit moet o.a. worden aangetoond door een vergelijking van de voorgestane innovatie met de state of the art processen.
- Het proces- of organisatie-innovatieproject houdt een duidelijke vorm van risico in. Risico's in de zin van projectkosten/ondernemingsomzet, benodigde tijd om het nieuwe proces te ontwikkelen, verwachte baten t.o.v. projectkosten, risico op mislukking.

Steunintensiteit

- Grote ondernemingen: maximaal 15% subsidie.
- Middelgrote ondernemingen: maximaal 25% subsidie.
- Kleine ondernemingen: maximaal 35%.

Grote ondernemingen komen alleen voor dit soort steun in aanmerking indien wordt samengewerkt met MKB en de samenwerkende MKB's ten minste 30% van de totale subsidiabele kosten dragen.

Gebiedsgerichte projecten (niet zijnde gebiedsgerichte innovatieprojecten)

Algemene opmerkingen

Gebiedsgerichte projecten, niet zijnde gebiedsgerichte innovatieprojecten, bestrijken een heel breed spectrum aan mogelijke projecten, uiteraard voor zover passend binnen een actielijn en de andere eisen van deze regeling.

Dit biedt ruimte voor bedrijven, maar maakt de vraag welke voorwaarden eventueel aan het project moeten worden gesteld vanwege Europese staatssteunregels en –kaders van extra belang. Voor innovatieprojecten zijn er eenduidige voorwaarden, vastgelegd in het Europese kader voor Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie (OOI), die ook zijn verwerkt in de Subsidieregeling Pieken in de Delta 2007.

38

Voor gebiedsgerichte projecten kunnen verschillende staatssteunkaders of –regels van toepassing zijn. Om aanvragers te helpen aan deze voorwaarden te voldoen, volgt hieronder een toelichting op relevante voorwaarden die op grond van staatssteunkaders en –regels gesteld worden, en wel voor zover het de meest voorkomende soorten gebiedsgerichte projecten betreft.

Let wel: dit is geen uitputtend overzicht van relevante voorwaarden, maar biedt u een hulpmiddel om de bekendste valkuilen te omzeilen. Neemt u voor specifieke vragen vroegtijdig contact op met EZ.

Soorten gebiedsgerichte projecten

Zoals gezegd bestrijken gebiedsgerichte projecten een breed spectrum, maar een aantal soorten projecten komen wel vaker voor. Voor deze “veel vóórkomende projectsoorten” volgen hieronder de specifieke eisen met betrekking tot staatssteun.

Kenniscentra/netwerkorganisaties of evenementen

Bij kenniscentra gaat het om organisaties of samenwerkingsverbanden die zorgen voor het ter beschikking stellen en verspreiden van kennis. Die kennis moet zonder onderscheid beschikbaar zijn voor een ieder.

Netwerkorganisaties zorgen voor uitwisseling van kennis en ervaringen en bieden mogelijkheden voor samenwerking tussen partijen ten aanzien van een bepaald onderwerp. De inhoud van het onderwerp (bijvoorbeeld nieuwe ontwikkelingen in een cluster) kan bepaald zijn, maar het netwerk moet toegankelijk zijn voor een ieder onder gelijke voorwaarden.

Bij een evenement gaat het om een voor een ieder toegankelijke (verzameling) verrichting(en). Zo'n verrichting (lezing, discussie, presentatie etc.) kan jaarlijks terugkeren, maar kenmerkend is de beperkte tijdsduur van de activiteit en het voor een ieder toegankelijke karakter.

Voorwaarden:

- De binnen het betreffende project uit te voeren activiteiten worden niet opgepakt door de markt (economisch niet interessant);
- De aangeboden activiteiten zijn toegankelijk voor iedereen onder gelijke voorwaarden, de doelgroep is breed geformuleerd en mag bijvoorbeeld niet beperkt blijven tot een zeer specifiek deel van een sector.

Bedrijfsverzamelgebouw

Een gebouw waarin midden- en klein bedrijven (veelal startende bedrijven) zich kunnen vestigen en gebruik kunnen maken van centraal aangeboden diensten zoals bijvoorbeeld receptiewerkzaamheden, administratieve ondersteuning.

Voorwaarden:

- De diensten die worden aangeboden door de beheerder van het bedrijfsverzamelgebouw worden niet door een vergelijkbaar initiatief reeds aangeboden aan de betreffende sector.
- Alleen midden- en klein bedrijven mogen zich vestigen in en gebruik maken van de diensten van het bedrijfsverzamelgebouw.
- Elke MKB-er moet onder gelijke voorwaarden gebruik kunnen maken van de diensten van het bedrijfsverzamelgebouw.
- Indien voor de huisvesting in het bedrijfsverzamelgebouw geen marktconforme prijs wordt betaald, wordt de subsidie die daarvoor wordt gegeven versleuteld over de bedrijven in het bedrijfsverzamelgebouw.
- De totale steun (direct dan wel indirect) aan de bedrijven mag het toegestane "de minimis" -bedrag niet te boven gaan (op dit moment € 200.000 over een periode van drie jaar).

Publieke infrastructuur

Bij publieke infrastructuur gaat het om voor iedereen gratis toegankelijke fysieke infrastructuur.

Voorwaarden:

- Infrastructuur moet voor een ieder onder gelijke voorwaarden toegankelijk zijn d.w.z. door iedereen zonder belemmeringen te gebruiken;
- Infrastructuur mag niet economisch worden geëxploiteerd (er mag bijvoorbeeld geen sprake zijn van tolheffing).